

Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΠΟΣΔΕΠ)

Ομοσπονδία Συλλόγων Εκπαιδευτικού Προσωπικού Τ.Ε.Ι. (ΟΣΕΠ-ΤΕΙ)

Ένωση Ελλήνων Ερευνητών (ΕΕΕ)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αθήνα, 15 Μαΐου 2013

Προς τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας καθ. κ. Β. Μάγκλαρη

ΘΕΜΑ: Προβλήματα στη λειτουργία Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας

Αξιότιμε Κύριε Γενικέ,

Με ιδιαίτερη ανησυχία παρακολουθούμε την αδράνεια ή/και τις δυσλειτουργίες που παρουσιάζει η ΓΓΕΤ για τα θέματα αρμοδιότητας της, σε μια περίοδο που όλοι καλούμαστε να εντείνουμε τις προσπάθειές μας, ιδιαίτερα όσον αφορά στην υλοποίηση ερευνητικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και στην απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων ΕΣΠΑ.

Ενδεικτικά επισημαίνουμε ότι **σοβαρά προβλήματα παρουσιάζουν:**

(Α) Η προκήρυξη και η αξιολόγηση ερευνητικών προγραμμάτων που δρομολογήθηκαν από την προηγούμενη πολιτική ηγεσία της ΓΓΕΤ, καθώς και η υλοποίηση των αντίστοιχων έργων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν:

- Το πρόγραμμα «ΑΡΙΣΤΕΙΑ II». Οι προτάσεις που κατατέθηκαν στο εν λόγω πρόγραμμα δεν έχουν αξιολογηθεί εδώ και περίπου 11 (!!!) μήνες. Όταν ο μέσος χρόνος αξιολόγησης των προκηρύξεων της ΕΕ είναι τρεις μήνες και μεμονωμένων χωρών της ΕΕ από έναν έως το πολύ έξι μήνες, τέτοιοι χρόνοι αξιολόγησης εκθέτουν την πατρίδα μας και προκαλούν ερωτήματα για την επάρκεια τόσο του μηχανισμού αξιολόγησης, όσο και του εποπτικού μηχανισμού της. Επιπλέον, οι πιο πάνω ρυθμοί αξιολόγησης απάδουν των προγραμματικών εξαγγελιών της κυβέρνησης για ταχεία αξιοποίηση των κονδυλίων ΕΣΠΑ και δημιουργούν εύλογη ανησυχία στα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ και στους Ερευνητές για ανεπαρκείς ή/και αδιαφανείς διαδικασίες.
- Το πρόγραμμα «ΚΡΗΠΙΣ» για τα Ερευνητικά Κέντρα (ΕΚ). Η αξιολόγηση ορισμένων προτάσεων που κατατέθηκαν στο πλαίσιο του «ΚΡΗΠΙΣ» ήταν εξαιρετικά ελλιπής και μη στοιχειοθετημένη. Επιπλέον, παρά τις έντονες διαμαρτυρίες της ερευνητικής κοινότητας προς τη ΓΓΕΤ, δεν ελήφθη καμιά πρόνοια επανεξέτασης των ενστάσεων. Τέλος, η χρηματοδότηση των έργων δεν έχει ξεκινήσει ακόμη, παρά το πέρας της αξιολόγησης από το Δεκέμβριο του 2012.
- Η προκήρυξη του προγράμματος «Ελλάδα – Ισραήλ 2012-2014: Διμερής Συνεργασία Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης (Ε&ΤΑ) Ελλάδας – Ισραήλ 2012-2014 προς όφελος των επιχειρήσεων» που εκκρεμεί από τις αρχές του 2012, κ.ο.κ.

(Β) Η δρομολόγηση και προκήρυξη νέων ερευνητικών/αναπτυξιακών προγραμμάτων.

- Χαρακτηριστική είναι η έλλειψη πολιτικού οράματος και σχεδιασμού, από πλευράς ΓΓΕΤ, ενός εξειδικευμένου «Επιχειρησιακού Προγράμματος Έρευνας και Καινοτομίας» για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

- Το πρόγραμμα «Διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής και Εθνικού Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών», βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο που καθορίζει τις ερευνητικές προτεραιότητες των Ευρωπαϊκών χωρών για την επόμενη δεκαετία, αντιμετωπίζεται από τη ΓΓΕΤ με προκλητική προχειρότητα: Η προκήρυξη της 1^{ης} φάσης (πρόσκληση ενδιαφέροντος) διήρκεσε 13 μόλις ημέρες, με αιτιολογικό ότι η αξιολόγηση της 2^{ης} φάσης θα πρέπει να ολοκληρωθεί έως τον Ιούνιο. Κατά παράδοξο τρόπο όμως, η 2^η φάση του εν λόγω προγράμματος δεν έχει ακόμη προκηρυχθεί... Ενώ σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες η διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής και του Εθνικού Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών γίνεται αντικείμενο ευρείας συζήτησης μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στις ερευνητικές δραστηριότητες, η οποία διαρκεί αρκετούς μήνες σε κάθε φάση της, στην Ελλάδα δεν φαίνεται να ακολουθείται μια αντίστοιχη διαδικασία που θα αποτυπώνει επαρκώς τη δυναμική του συνόλου του ερευνητικού ιστού, αλλά και έναν στρατηγικό σχεδιασμό για την έρευνα της χώρας. Το γεγονός αυτό εγείρει **πλήθος ερωτηματικών για το κατά πόσο η όλη διαδικασία πληροί τις προϋποθέσεις της αμεροληψίας, της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας, προϋποθέσεις που αποτελούν, πλέον, απαίτηση όχι μόνο της ερευνητικής κοινότητας, αλλά και ολόκληρης της Ελληνικής κοινωνίας.**

Πέραν των ανωτέρω, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και άλλα παραδείγματα δυσλειτουργιών, τα οποία συνυπάρχουν το τελευταίο χρονικό διάστημα με μια **έντονα εσωστρεφή-«συντεχνιακή» δραστηριότητα της ΓΓΕΤ¹**, καθώς και με μια **εμμονή για την επιβολή διαφόρων, άκριτων σχεδίων αναδιάρθρωσης των Ερευνητικών Κέντρων** που προβάλλονται μάλιστα ως πανάκεια για όλες τις παθογένειες του Ελληνικού συστήματος Έρευνας και Καινοτομίας (ακόμη και για το “brain drain”...), ενώ, εκτός από την αντίθεση σύσσωμης της ερευνητικής κοινότητας, δεν έχουν ούτε την -κατά νόμο απαιτούμενη- σύμφωνη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας... Ταυτόχρονα, δεν φαίνεται να γίνεται από πλευράς ΓΓΕΤ **καμιά ουσιαστική προσπάθεια για τη δικτύωση του συνόλου των ΕΚ, τα οποία βρίσκονται διεσπαρμένα σε διάφορα Υπουργεία, για την ισότιμη δικτύωση ΑΕΙ και ΕΚ και τη διασύνδεσή τους με τον παραγωγικό τομέα, την ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας που μαστιάζει τη διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων και την εξάλειψη των νομοθετικών ρυθμίσεων που πλήττουν την ερευνητική δραστηριότητα και την απορρόφηση κονδυλίων για ερευνητικούς σκοπούς.**

Η κατάσταση που περιγράφεται πιο πάνω, εκτός του ότι δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά ως προς τα διακυβεύματα των εγχειρημάτων της ΓΓΕΤ, εκτυλίσσεται επιπρόσθετα σε ένα ιδιαίτερα ασφυκτικό για την Έρευνα και Καινοτομία πλαίσιο, όπου κυριαρχούν:

1. Η τραγική πλέον υποχρηματοδότηση της Ε&Κ στην Ελλάδα που υπολογίζεται σήμερα (από τη ΓΓΕΤ, με τους πλέον ευνοϊκούς υπολογισμούς) περίπου στο 0,5% του συρρικνωμένου ΑΕΠ της χώρας (με τον αντίστοιχο Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε. να ανέρχεται στο 2%), ενώ δεν αναμένεται καμιά σημαντική αύξηση του ποσοστού αυτού στο μέλλον...
2. Η συνεχιζόμενη έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού για την Ε&Κ (από τη θεσμοθέτηση του Ν. 1514/1985 και έως σήμερα δεν καταρτίστηκε ποτέ ανάλογο στρατηγικό σχέδιο και δεν υπήρξαν ποτέ σταθερές χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων Ε&Κ).
3. Η περιορισμένη ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας με βάση την καινοτομική έρευνα.
4. Το συνεχιζόμενο/εντεινόμενο “brain drain” επιστημονικού δυναμικού υψηλών προσόντων, τα αίτια του οποίου θα πρέπει να αναζητηθούν (α) στην κατακόρυφη μείωση (~45%) των εισοδημάτων των καθηγητών ΑΕΙ και των Ερευνητών, η οποία ωθεί νέους και ώριμους επιστήμονες σε φυγή προς το εξωτερικό και αποκλείει την επιστροφή καταξιωμένων Ελλήνων επιστημόνων στη χώρα, (β) στην εντεινόμενη οικονομική ασφυξία των ΑΕΙ και των ΕΚ της ΓΓΕΤ και (γ) στο μη διορισμό των νέων μελών ΔΕΠ/ΕΠ, καθώς και στην κατάργηση των οργανικών θέσεων των Ερευνητών και στη μη πρόσληψη νέων.

Παρά όμως τις εξαιρετικά αντίξοες αυτές συνθήκες, τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ και οι Ερευνητές, με αφοσίωση, μεράκι και θυσίες, κατάφεραν όχι μόνο να κρατήσουν την Ελλάδα σε ένα ιδιαίτερο υψηλό επιστημονικό

¹ βλ. και http://www.eee-researchers.gr/Anakoinoseis-EEE/EEE_EX_445_Epistoli-Ypourgos_11-3-2013.pdf

επίπεδο², αλλά και να φέρνουν στη χώρα -μέσω των διεθνών και Ευρωπαϊκών ανταγωνιστικών προγραμμάτων- σημαντικές χρηματοδοτήσεις, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την εργασία μεγάλου αριθμού νέων επιστημόνων και μειώνοντας έτσι προσωρινά το τραγικό κύμα της επιστημονικής μετανάστευσης.

κ. Γενικέ,

Η ερευνητική κοινότητα της χώρας μας πράττει το καθήκον της, το ίδιο αναμένουμε να πράξει και το τμήμα της δημόσιας διοίκησης που έχει στον τομέα ευθύνης του την Ε&Κ και του οποίου προΐσταστε/έχετε την ευθύνη λειτουργίας. Η ΓΓΕΤ είναι μια υπηρεσία πολύ πιο σημαντική από μια κοινή Γενική Γραμματεία ενός Υπουργείου και διαθέτει αξιόλογο στελεχιακό δυναμικό που δεν πρέπει να μένει αναξιοποίητο.

Ως εκ τούτου, θα παρακαλούσαμε να μας ενημερώσετε:

1. Εάν προτίθεστε να συμβάλετε (και πώς) σε έναν ενιαίο και μακρόπνοο Εθνικό Στρατηγικό Σχεδιασμό για την Έρευνα και την Ανάπτυξη στη χώρα.
2. Εάν είστε διατεθειμένος να βελτιώσετε την τρέχουσα λειτουργία της ΓΓΕΤ (και πώς), στους τομείς της διαφάνειας, ταχύτητας, αποτελεσματικότητας και συνέχειας, ιδιαίτερα όσον αφορά στην προκήρυξη, αξιολόγηση και υλοποίηση ερευνητικών/αναπτυξιακών προγραμμάτων.
3. Εάν προτίθεστε να αναλάβετε πρωτοβουλίες και δράσεις (και ποιες) για την ενίσχυση της Ε&Κ και την αναχαίτιση του “brain drain” που παίρνει στη χώρα μας διαστάσεις χιονοστιβάδας.

Τα ΑΕΙ και τα ΕΚ αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα διεξόδου από την οικονομική κρίση και πυλώνα στήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας της χώρας και είναι έτοιμα να συμβάλουν εποικοδομητικά σε έναν διάλογο για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων. Η ερευνητική κοινότητα περιμένει από εσάς να δράσετε ορθολογικά και συνεργατικά, ώστε να αξιοποιηθεί ουσιαστικά η δυναμική των μελών ΔΕΠ και των Ερευνητών για μια πραγματική κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάταξη της χώρας μας, βασισμένη στην επιστημονική δημιουργία και την καινοτομία.

Με εκτίμηση,

Ο Πρόεδρος ΠΟΣΔΕΠ

Ο Πρόεδρος ΟΣΕΠ/ΤΕΙ

Η Πρόεδρος ΕΕΕ

Στάθης Ευσταθόπουλος

Γιάννης Τσάκνης

Μαρία Στουμπούδη

Αναπληρωτής Καθηγητής
ΕΚΠΑ

Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας

Διευθύντρια Ερευνών
ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.

Κοινοποίηση:

Καθηγητή **Κωνσταντίνο Αρβανιτόπουλο**, Υπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού
Καθηγητή **Αθανάσιο Κυριαζή**, Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού,
Πρόεδρο και Μέλη του ΕΣΕΤ
Σύνοδο Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ Ελληνικών Πανεπιστημίων
Σύνοδο Προέδρων ΤΕΙ
Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων

² βλ., π.χ. http://www.epikaira.gr/epikairo.php?id=59112&category_id=86 και http://www.eee-researchers.gr/Dimosieumata/NATURE_2012-in-review.pdf